

Joanna Szymoniczek

POMAGAĆ? POMAGAMY! POLSKA W ŚWIATOWYM SYSTEMIE WSPÓŁPRACY ROZWOJOWEJ

WPROWADZENIE

Przystąpienie Polski w 1996 roku do OECD oraz zakończenie rokowań akcesyjnych z UE było sygnałem, że Polska jest krajem na tyle rozwiniętym, że może włączać się w działania pomocowe związane z międzynarodowym systemem współpracy rozwojowej¹. Wymiernym wskaźnikiem polskiego postępu społeczno-gospodarczego był awans w rankingach monitorujących rozwój społeczny do pozycji państwa wysoko rozwiniętego². W 2003 roku Polska zajmowała 35 miejsce w tym rankingu i oznaczało to awans w ciągu 7 lat aż o 21 pozycji. Miejsce to Polska utrzymuje do dziś. Zakwalifikowanie Polski do państw wysoko rozwiniętych, przystąpienie do UE i OECD spowodowało, że Polska nie tylko powinna, ale stała się zobowiązana do udzielania pomocy rozwojowej. Sprawa ta od początku wzbudzała jednak wśród polskich polityków i społeczeństwa kontrowersje. Oznaczała bowiem odwrócenie sytuacji. Do tej pory to pomoc płynęła do kraju. Teraz to Polska miała stać się państwem-donatorem. Czy rzeczywiście jest już nas stać na udzielanie takiej

¹ P. Bagiński, *Polityka współpracy rozwojowej Unii Europejskiej w kontekście polskiej prezydencji w Radzie UE w 2011 r.*, Polska Akcja Humanitarna, Warszawa 2011, s. 193.

² Human Development Report (Wskaźnik Rozwoju Społecznego) publikowany przez Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju; do obliczenia syntetycznego miernika WRS wykorzystane są następujące dane: średnia oczekiwana długość życia, analfabetyzm, poziom edukacji oraz standard życia w państwach, w skali światowej. W rankingu zawarte zostały także informacje na temat jakości życia, szczególnie dzieci. Wiadomości te pozwalają określić stopień rozwinięcia kraju (wysoko, średnio lub nisko), a także wpływ polityki ekonomicznej na jakość życia. Aktualna lista państw świata według wskaźnika rozwoju społecznego znajduje się pod adresem <http://hdr.undp.org/en/2015-report>

pomocy? Czy jednak polskie społeczeństwo jest jeszcze za biedne i samo potrzebuje wsparcia, aby móc w poziomie życia dogonić Europę Zachodnią i dopiero wtedy pomyśleć o innych? Jakie zobowiązania międzynarodowe w tym zakresie przyjęła na siebie Polska przystępując do kolejnych organizacji międzynarodowych? To właśnie próbie odpowiedzi na te pytania poświęcony jest ten artykuł. Zacząć należy jednak od przybliżenia czytelnikowi historii pomocy rozwojowej, aby móc przedstawić udział w niej Polski.

* * *

Pomoc rozwojowa rozumiana jako:

„pomoc świadczona przez państwa oraz organizacje międzynarodowe w formie finansowej, materialnej czy doradczej na rzecz krajów mniej rozwiniętych, której celem jest redukcja ubóstwa, promocja zrównoważonego rozwoju, wsparcie reform demokratycznych i rządów prawa, przestrzeganie praw człowieka, rozwój społeczeństwa obywatelskiego, wspieranie wzrostu gospodarczego, zapobieganie konfliktom oraz promocja bezpieczeństwa globalnego”³,

zaś pod pojęciem współpracy rozwojowej ukryte są:

„partnerskie współdziałania pomiędzy krajami rozwiniętymi a rozwijającymi się, organizacjami międzynarodowymi oraz instytucjami niepublicznymi (w tym organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorstwami), których celem jest zniwelowanie różnic w poziomach rozwoju na świecie poprzez podniesienie jakości życia w krajach słabiej rozwiniętych”.

Celem podejmowanych działań, w ramach zarówno pomocy rozwojowej, jak i współpracy, jest likwidowanie różnic rozwojowych poprzez podniesienie poziomu życia w krajach słabiej rozwiniętych oraz redukcję problemów wiążących się z zacofaniem i niedorozwojem⁴. Za pierwszą akcją w ramach współpracy rozwojowej – początkowo nazywanej właśnie pomocą rozwojową – można uznać pomoc dla Wenezueli po trzęsieniu ziemi w 1812 roku. To na początku XIX wieku podpisano pierwsze dokumenty zobowiązujące państwa do udzielania pomocy potrzebującym społeczeństwom. Jednak idea pomocy rozwojowej połączona była z pobudzeniem gospodarki i eksportu państwa-donatora⁵. Przykładem takiego podejścia jest przyjęty w 1929 roku Colonial Development Act, który zezwalał na udzielanie pożyczek preferencyjnych

³ *Raport: Polska pomoc rozwojowa*, Grupa Zagranica, Warszawa 2007, s. 7.

⁴ P. Bagiński, *Polityka współpracy...*, *op. cit.*, s. 18.

⁵ P. Bagiński, M. Kowalska, *Finansowanie rozwoju krajów słabiej rozwiniętych jako element polityki zagranicznej państw rozwiniętych*, [w:] E. Latoszek (red.), *Pomoc rozwojowa dla*

i dofinansowywanie projektów modernizacji infrastruktury w koloniach brytyjskich⁶. W początkowym okresie nie utworzono wprawdzie żadnych oficjalnych i wyspecjalizowanych instytucji, które zajęłyby się organizacją oraz dystrybucją pomocy, ale ich namiastkę tworzyły – funkcjonujące zazwyczaj przy kościołach – różnego typu organizacje charytatywne. Zajmowały się one ochroną zdrowia, dostarczaniem wody pitnej, przekazywaniem żywności. Ich działalność była spontaniczna i pozbawiona reguł, bowiem aż do wybuchu II wojny światowej brakowało sprecyzowanych celów świadczenia pomocy rozwojowej nie tylko przez państwa, ale i organizacje międzynarodowe oraz pozarządowe⁷.

Rozkwit pomocy rozwojowej dokonał się po II wojnie światowej. To wtedy zostały wyznaczone instytucjonalne ramy porządku międzynarodowego oraz upowszechniło się przeświadczenie o konieczności udzielania pomocy rozwojowej. Pomoc ta miała objąć państwa, które najbardziej ucierpiały podczas II wojny światowej⁸. Udzielana wówczas pomoc traktowana była nie tylko jako element działania na rzecz poprawy standardów życia, lecz także jako decydujący czynnik stanowiący o utrzymaniu pokoju i bezpieczeństwa⁹. Głównym donatorem pomocy były Stany Zjednoczone Ameryki, które realizowały tzw. plan Marshalla. W ciągu kilku lat państwa zachodnioeuropejskie otrzymały prawie 13 miliardów dolarów, w postaci żywności, paliwa, maszyn czy też inwestycji w przemysł.

---

krajów rozwijających się na przełomie XX i XXI wieku, Szkoła Główna Handlowa. Oficyna Wydawnicza, Warszawa 2010, s. 90.

⁶ K. Jarecka-Stepień, *Geneza i ewolucja pomocy rozwojowej*, [w:] Ł. Fyderk, K. Jarecka-Stepień, R. Kurpiewska-Korbut, J. Stepień (red.), *Wprowadzenie do problematyki pomocy rozwojowej*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2010, s. 23.

⁷ *Ibidem*, s. 27.

⁸ Tego typu pomoc jest pomocą z pogranicza pomocy rozwojowej i humanitarnej: pomoc humanitarna to ratowanie i ochrona życia w czasie klęsk i katastrof spowodowanych warunkami naturalnymi lub wywołanych działalnością człowieka, ale także udzielanie koniecznej pomocy i wsparcia ludziom narażonym na długotrwałe kryzysy oraz pomoc w tzw. zapomnianych kryzysach; przeprowadzanie krótkoterminowych prac związanych z odbudową i rekonstrukcją, szczególnie w zakresie infrastruktury i sprzętu, w ścisłej współpracy z instytucjami lokalnymi, biorąc pod uwagę, jeśli to możliwe, długoterminowe cele rozwoju; pokonywanie trudności związanych z konsekwencjami migracji ludności (uchodźcy, przesiedleńcy i repatrianci), spowodowanymi przez klęski żywiołowe lub katastrofy wywołane działalnością człowieka; działania na rzecz zapobiegania katastrofom oraz ograniczania ich skutków. G. Michałowska, *Pomoc humanitarna Organizacji Narodów Zjednoczonych*, [w:] J. Symonides (red.), *Organizacja Narodów Zjednoczonych: bilans i perspektywy*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Fundacja Studiów Międzynarodowych, Warszawa 2006, s. 323–324, 328.

⁹ P. Bagiński, *Polityka współpracy...*, *op. cit.*, s. 18.

Kolejny etap to wsparcie dla krajów słabo uprzemysłowionych, położonych przede wszystkim w Azji i Afryce Subsaharyjskiej. To wówczas Organizacja Narodów Zjednoczonych zaczęła tworzyć wyspecjalizowane agendy, takie jak Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa, Międzynarodowe Stowarzyszenie Rozwoju przy Banku Światowym, Światowy Program Żywnościowy¹⁰. A także, czy może przede wszystkim, powstała Grupa Pomocy Rozwojowej, która następnie została włączona – jako Komitet Pomocy Rozwojowej – w struktury OECD. Do dnia dzisiejszego Komitet ten jest najważniejszą instytucją zrzeszającą państwa świadczące pomoc na rzecz krajów rozwijających się. Kolejną zmianę przyniosły lata 70. i 80., kiedy to nastąpił spadek udzielania pomocy, związany najpierw z kryzysami naftowymi, a następnie z recesją. Dopiero lata 90. przyniosły korzystne przekształcenia, nadając nową dynamikę i nowy kierunek pomocy, która odtąd miała efektywniej walczyć z ubóstwem¹¹. Ukoronowaniem zmian miało być przyjęcie strategii pomocy rozwojowej w ramach obchodów nowego Milenium¹². Deklaracja Milenijna, podpisana przez 189 państw, stanowiła zobowiązanie społeczności międzynarodowej do: wyeliminowania skrajnego ubóstwa i głodu, zapewnienia powszechnego nauczania na poziomie podstawowym, promowania równego statusu kobiet i mężczyzn, ograniczenia umieralności wśród dzieci, poprawienia opieki zdrowotnej nad matkami, walki z HIV, AIDS, malarią i innymi chorobami, ochrony środowiska naturalnego, a także zbudowania globalnego partnerstwa między narodami na rzecz rozwoju¹³. Należy jednak zwrócić uwagę, że w Deklaracji w zasadzie powtórzono to, do czego już od dawna zobowiązała się społeczność międzynarodowa, ale czego nie udało się do końca XX wieku zrealizować. Obowiązek walki z problemami rozwojowymi i humanitarnymi wynika bowiem z podpisanych wcześniej i ratyfikowanych dokumentów takich, jak: Karta Narodów Zjednoczonych, Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych, Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Socjalnych i Kulturalnych, Deklaracja o Postępie Społecznym i Rozwoju oraz Deklaracja Prawa do Rozwoju, a także Karta Ekonomicznych Praw i Obo-

¹⁰ *Ibidem*, s. 22.

¹¹ M. Trojanek, *Jakie były początki i historia pomocy rozwojowej?*, <http://zagranica.org.pl/en/Wspolpraca-rozwojowa-FAQ/jakie-byy-pocztki-i-historia-pomocy-rozwojowej.html> [dostęp: 19.03.2016].

¹² *We, the people. The role of the United Nations in the 21 st century*, United Nations, New York 2000, s. 3–5.

¹³ United Nations Millennium Declaration, Resolution adopted by the General Assembly, Fifty-fifth session, A/RES/55/2, s. 1–9.

wiązków Państw. Warunkiem zrealizowania zadań zapisanych w Deklaracji Milenijnej miał być ostatni jej cel, czyli właśnie współpraca państw na rzecz rozwoju. Założono, że państwa Północy będą sukcesywnie zwiększać swoje zaangażowanie w pomoc, natomiast biorcy mieli tak gospodarować środkami pomocowymi, aby nie tylko zrealizować cele Deklaracji, ale i osiągnąć wspólne korzyści ekonomiczne, gospodarcze, społeczne. Zobowiązania wynikające z Deklaracji Milenijnej potwierdzone zostały podczas międzynarodowej Konferencji Finansowania Rozwoju w Monterrey, zakończonej podpisaniem w marcu 2002 roku tzw. Konsensu/Porozumienia z Monterrey. Na jego mocy każdy kraj rozwijający się bierze odpowiedzialność za własny rozwój i zobowiązuje się do umacniania stabilnych bezkorupcyjnych rządów oraz do tworzenia dogodnych warunków dla prywatnych inwestycji. W zamian za to kraje rozwinięte obiecały pomoc tym państwom, które opracują wiarygodne strategie rozwojowe. Zadeklarowały także zwiększenie pomocy rozwojowej, redukcję zadłużenia, prorozwojową ewolucję systemu handlu światowego, a także przeznaczanie na tę pomoc 0,7% swojego PKB. Podobne deklaracje padły podczas Światowego Szczytu na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju, który trwał od 26 sierpnia do 4 września 2002 roku w Johannesburgu. Potwierdził on Cele Milenijne oraz ustanowił nowe zobowiązania. Rzeczywistość okazała się, jak łatwo przewidzieć, inna. Podstawą finansowania Milenijnych Celów Rozwoju była bowiem Oficjalna Pomoc Rozwojowa¹⁴ (ang. *Official Development Assistance* – ODA) udzielana przez 22 najbogatsze kraje należące do Komitetu Pomocy Rozwojowej (Europa Zachodnio-Północna, Nowa Zelandia, Australia, Kanada, USA, Japonia). Państwa te miały przekazywać 0,7% swojego PNB na pomoc rozwojową. Tylko Dania, Finlandia, Norwegia i Szwecja wywiązały się z tego zobowiązania, dostarczając około 20% całościowej pomocy rozwojowej. Średnia dla pozostałych państw wynosi około 0,3% PKB. Najsłabiej z zaciągniętych zobowiązań wywiązały się Stany Zjednoczone i Japonia. Państwa te tłumaczyły się trudnościami związa-

¹⁴ Oficjalna Pomoc Rozwojowa – to według definicji Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju przepływy finansowe kierowane do lub na rzecz określonej grupy krajów i instytucji wielostronnych przez instytucje państw-dawców, w tym instytucje państwowe i samorządowe; Oficjalna Pomoc Rozwojowa jest odpowiedzią krajów rozwiniętych na problemy krajów uboższych, które wynikają z ich niższego poziomu rozwoju. Celem Oficjalnej Pomocy Rozwojowej jest wspieranie rozwoju i dobrobytu krajów rozwijających się. Przepływy finansowe zaliczane są do ODA wówczas, gdy zawierają minimum 25% darowizny. Kryterium uznania pomocy za Oficjalną Pomoc Rozwojową jest obecność kraju-biorcy na liście ustalonej przez Komitet Pomocy Rozwojowej OECD – do którego co roku Oficjalna Pomoc Rozwojowa jest raportowana przez państwa-dawców.

mi z ogólnosiwiatowym kryzysem gospodarczym, w tym osłabioną dynamiką gospodarczą i problemami budżetowymi oraz rosnącymi potrzebami w innych sprawach, które też wymagają wsparcia finansowego. Nie oznacza to jednak, że nic nie osiągnięto. Dzięki zaangażowaniu organizacji międzynarodowych, przede wszystkim ONZ, pozarządowych i niektórych państw udało się zrealizować wiele programów, polegających m.in. na inwestowaniu w: kapitał ludzki (prawidłowe odżywianie, opieka zdrowotna, pomoc w nagłych wypadkach, działania prewencyjne, likwidacja analfabetyzmu), infrastrukturę (system informacji, właściwy transport, dostęp do wody i paliwa), kapitał naturalny (ochrona przed klęskami żywiołowymi, ochrona ekosystemów, zapobieganie zanieczyszczaniu środowiska), kapitał w postaci wiedzy (udoskonalenie procedur organizacyjnych, opracowywanie i rozpowszechnianie nowych leków i odmian roślin)¹⁵. W efekcie udało się zaobserwować ogólną poprawę jakości życia w krajach rozwijających się, jednak w części państw sytuacja pozostaje wciąż zła, a w niektórych nawet pogarsza się. Ekspertki Grupy Zadaniowej ds. Zaległości w Realizacji Milenijnych Celów Rozwoju stwierdzili, że udało się osiągnąć (niewystarczającą) redukcję ubóstwa, zapewnić lepszy – ale wciąż niewystarczający – dostęp do czystej wody, poprawić w pewnym stopniu warunki życia mieszkańców slumsów. Odnotowano również znaczny postęp w dostępności pierwszego szczebla edukacyjnego oraz opieki zdrowotnej dla osób zarażonych HIV. Osiągnięcie pozostałych celów okazało się za trudne.

Jak już wspomniano, członkostwo Polski w OECD, a następnie w UE spowodowały, że Polska musiała, realizując zobowiązania międzynarodowe, podjąć współpracę także w ramach współpracy na rzecz rozwoju¹⁶. Był to dla polskiej dyplomacji ważny element budowy wizerunku i strefy wpływów zarówno w Europie, jak i na świecie, ale też istotne zobowiązanie i wyzwanie¹⁷. Początki polskiej polityki rozwojowej datuje się wprawdzie jeszcze w czasach istnienia Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, jednakże ówczesne działania nie miały wiele wspólnego z obecnie pojmowaną polityką rozwojową. Były natomiast realizacją potrzeb ZSRR, za pomocą udzielanych kredytów handlowych,

¹⁵ D. Heidrich-Hamera, A. Jarczevska-Romaniuk, *ONZ wobec ekonomicznych i społecznych wyzwań globalnych*, [w:] *Organizacja Narodów Zjednoczonych...*, op. cit., s. 530–533.

¹⁶ E. Latoszek, M. Proczek, *Organizacje międzynarodowe: założenia, cele, działalność*, Dom Wydawniczy ELIPSA, Warszawa 2001, s. 441; *Raport z konferencji: Specjalizacja Polski w międzynarodowej współpracy na rzecz rozwoju – szanse, wyzwania, zagrożenia*, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Warszawa 2010, s. 9.

¹⁷ B. Ociepka, *Dyplomacja publiczna jako forma komunikowania międzynarodowego*, [w:] B. Ociepka (red.), *Dyplomacja publiczna*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2008, s. 11.

dostarczania sprzętu inwestycyjnego i myśli technicznej oraz kształcenia kadry poprzez wysyłanie specjalistów. Taka pomoc kierowana była przede wszystkim do tych państw, które wyrażały chęć podążenia socjalistyczną drogą rozwoju¹⁸. Polska, jako kraj członkowski RWPG, dostarczała pomoc Jemenowi, Mongolii, Wietnamowi i Kambodży¹⁹. Podejmując działania w połowie lat 90., w żaden sposób nie korzystano z tych doświadczeń ani w jakikolwiek sposób nikt się do nich nie odniósł. Zaangażowanie w międzynarodową pomoc rozwojową traktowano jako nowe zadanie państwa. Kierunki polskich działań w ramach nowej współpracy rozwojowej zawarte zostały w Strategii polskiej współpracy na rzecz rozwoju z 2003 roku i Ustawie o współpracy rozwojowej (dopiero) z 2011 roku²⁰. Praca nad tymi dokumentami trwała ponad 8 lat, co wiązało się z brakiem poparcia politycznego dla tego typu aktywności. Nie było bowiem zrozumienia dla podejmowanych działań i konieczności przyjęcia stosownych uregulowań prawnych. Głównie dzięki wytrwałości środowiska organizacji pozarządowych udało się przygotować stosowne dokumenty i przekonać do ich przyjęcia. W Strategii i Ustawie znalazły się jednak zapisy, że podejmowane działania mają służyć podstawowym celom polskiej polityki zagranicznej, przysłużyć się promocji Polski w kręgach opiniotwórczych krajów-biorców jako państwa otwartego na współpracę, prężnego gospodarczo, stabilnego politycznie, interesującego kulturowo oraz dysponującego bogatymi zasobami ludzkimi, pozwolić na nawiązywanie współpracy w takich dziedzinach, jak: kultura, nauka czy technika. Także wyraźnie stwierdzono, że współpraca rozwojowa przede wszystkim ma przynosić Polsce korzyści, a w dalszym rzędzie znajdują się potrzeby społeczeństw państw rozwijających się. Takie podejście nie jest odosobnione, o czym wspominałam przedstawiając początki pomocy rozwojowej, jednak rzadko zdarzają się tak bezpośrednie zapisy. Nie powoduje to jednak, że Ustawa traci na wartości. Reguluje bowiem ona takie kwestie, jak koordynacja pomocy rozwojowej zgodnie z wymogami UE, stworzenie efektywnego i skutecznego mechanizmu finansowego, korzystanie z doświadczeń i rozwiązań przyjętych i sprawdzonych w innych krajach rozwiniętych oraz rozwiązań instytucjonalno-prawnych. Za polską pomoc

¹⁸ P. Bagiński, *Polityka współpracy...*, op. cit., s. 190; J. Stępień, *Bridging Cultures. Dyplomacja publiczna i dialog międzykulturowy*, [w:] J. Stępień (red.), *Bridging cultures. Polska pomiędzy Wschodem i Zachodem w XXI wieku*, Wyd. Stowarzyszenia „Projekt. Orient”, Kraków 2011, s. 219.

¹⁹ G. Chimiak, *Między Zachodem a Globalnego Południa: Innowacje odwrotne w Polsce*, „Kultura – Historia – Globalizacja”, nr 16/2014, s. 19.

²⁰ Ustawa z dnia 16 września 2011 r. o współpracy rozwojowej, *Dziennik Ustaw* 2011 nr 234, poz. 1386.

odpowiada przede wszystkim Ministerstwo Spraw Zagranicznych. W jego strukturze od 2005 roku funkcjonuje Departament Współpracy Rozwojowej, który odpowiedzialny jest za: wdrażanie polskiego programu współpracy na rzecz rozwoju w życie, planowanie polskiej współpracy rozwojowej, w tym przygotowywanie projektów dokumentów strategicznych, planów rocznych i wieloletnich, raportów rocznych, wybór krajów biorców i biorców priorytetowych, przekazywanie środków pomocowych instytucjom wielostronnym, prowadzenie konkursów na projekty pomocowe oraz na współpracę międzynarodową w zakresie rozwoju, w tym z instytucjami UE, ONZ i OECD²¹. Na mocy Ustawy powołano również Radę Programową Współpracy Rozwojowej przy ministrze spraw zagranicznych, która zajmuje się opiniowaniem zaplanowanej przez Departament polskiej współpracy rozwojowej. Zadania Ustawa przypisuje także Ministerstwu Finansów, Ministerstwu Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Ministerstwu Spraw Wewnętrznych. Ich rola jest jednak uzupełniająca. Ministerstwo Finansów odpowiada przede wszystkim za udzielanie przez Polskę państwom-biorcom Oficjalnej Pomocy Rozwojowej kredytów rządowych w ramach pomocy wiązanej, redukcję zadłużenia wobec Polski państw będących biorcami ODA, dokonywaniem części wpłat na rzecz międzynarodowych instytucji finansowych znajdujących się na oficjalnej liście DAC OECD, przekazywaniem polskiego udziału w finansowaniu polityki rozwojowej UE²². Natomiast MNiSW, za pośrednictwem Biura Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej, przekazuje pomoc o charakterze edukacyjnym obywatelom krajów trzecich, w tym przede wszystkim stypendia pozwalające na kształcenie się w Polsce²³. Jest to najstarsza forma polskiej współpracy rozwojowej. A Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i podlegający jemu Urząd do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców odpowiedzialne są za udzielenie pomocy socjalnej uchodźcom z krajów rozwijających się, której koszty zaliczane są do polskiej ODA²⁴.

²¹ P. Bagiński, *Polityka współpracy...*, *op. cit.*, s. 195; Komitet Pomocy Rozwojowej Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (Development Assistance Committee – DAC OECD) jest organem OECD koordynującym pomoc udzielaną przez najbardziej rozwinięte państwa członkowskie Organizacji krajom rozwijającym się i państwom w okresie transformacji, a także forum współpracy na rzecz zwiększenia efektywności działań pomocowych oraz ustalania zasad przekazywania pomocy rozwojowej. Obecnie członkami DAC jest 29 państw członkowskich OECD oraz Komisja Europejska.

²² *Polska pomoc zagraniczna 2009*, Grupa Zagranica, Warszawa 2010, s. 5; *Humanitarian Aid from the European Community. Emergency Aid, Food Aid, Refugee Aid*, Brussel 1992, s. 28–29.

²³ P. Bagiński, *Polityka współpracy...*, *op. cit.*, s. 195.

²⁴ *Polska pomoc zagraniczna...*, *op. cit.*, s. 13.

Omawiając system polskiej współpracy rozwojowej, nie można pominąć organizacji pozarządowych, przede wszystkim pozarządowych organizacji rozwojowych. Są one ważnym źródłem informacji na etapie planowania i wdrażania działań pomocowych, realizują przedsięwzięcia pomocowe, zarówno ze środków publicznych, jak i darowizn przekazywanych przez obywateli, a także z odpowiednich funduszy wspólnotowych UE²⁵, uświadamiają, zarówno środowiska polityczne, jak i społeczne, co do wagi problemu pomocy rozwojowej dla krajów rozwijających się. Szczególna rola w tym zakresie przypada Grupie Zagranica. Jest to stowarzyszenie na dzień dzisiejszy 61 polskich organizacji pozarządowych, które zaangażowane są w międzynarodową współpracę rozwojową, wspieranie demokracji, pomoc humanitarną i edukację globalną. Do Grupy Zagranica należą takie organizacje, jak: Chrześcijańska Służba Charytatywna, Forum Młodych Dyplomatów, Fundacja dla Somalii, Fundacja Edukacja dla Demokracji, Fundacja Edukacji Międzykulturowej, Fundacja Polityki Rozwojowej, Fundacja Usłyszeć Afrykę, Polska Akcja Humanitarna i wiele, wiele innych. Przedstawiciele organizacji członkowskich Grupy Zagranica uczestniczą w spotkaniach orzecznich, opracowują dokumenty programowe dotyczące polskiej pomocy zagranicznej, a także konsultują rządowe dokumenty związane z pomocą dla krajów w okresie transformacji i krajów rozwijających się. Grupa Zagranica jest również członkiem sieci CONCORD, międzynarodowej federacji reprezentującej ponad 1600 europejskich organizacji pozarządowych, które w swoich działaniach wspierają społeczeństwa krajów rozwijających się²⁶. Organizacje stowarzyszone w Grupie Zagranica aktywnie działają na rzecz realizacji polskiej pomocy rozwojowej, opracowując i wdrażając projekty pomocowe²⁷.

Przyjęcie przez Polskę roli donatora pomocy spowodowało, że Polska stara się aktywnie uczestniczyć w pracach instytucji, które są odpowiedzial-

²⁵ *Humanitarian Aid from the European Community. Annual Report 2012*, ECHO: The European Community Humanitarian Office, s. 8–12, *ibidem*, *ECHO's partnership with non-governmental organizations*, s. 13.

²⁶ CONCORD (Confederation for Cooperation of Relief and Development NGOs) to europejska konfederacja organizacji pozarządowych zajmujących się pomocą humanitarną i rozwojową. Tworzy ją 27 krajowych federacji, 18 sieci międzynarodowych i 2 organizacje stowarzyszone, które razem reprezentują ponad 1800 organizacji pozarządowych, wspieranych przez miliony obywateli Unii Europejskiej. Konfederacja Concord powstała w 2003 r., aby koordynować dialog europejskich organizacji pozarządowych z instytucjami UE realizującymi pomoc rozwojową. Jest zarejestrowana w Belgii jako międzynarodowa organizacja *not for profit*.

²⁷ *NGOs and humanitarian organizations who have signed the framework partnership contract*, „Humanitarian Aid of the European Union”, *Annual Report 2013*, s. 32–33, 41.

nych za problematykę pomocy dla krajów rozwijających się, lecz również państw, które są w okresie transformacji. Polskie podejście do pomocy rozwojowej charakteryzuje bowiem przekonanie, wyniesione m.in. z okresu polskiej transformacji społeczno-gospodarczej, że niemożliwy jest rozwój i budowa zamożnego społeczeństwa bez demokratyzacji życia publicznego. Dlatego też polska pomoc rozwojowa skupia się przede wszystkim na dwóch priorytetowych obszarach wsparcia: demokracji i prawach człowieka oraz transformacji systemowej²⁸. Działania te, wobec istniejących zobowiązań międzynarodowych, są cały czas niewystarczające. W 2005 roku Polska zobowiązała się do zwiększenia pomocy rozwojowej do 2010 roku do poziomu 0,17% PKB, a od 2015 roku poziom ten miał wynosić 0,33%. W obliczu światowego kryzysu finansowego, Polsce nie udało się osiągnąć nawet pierwszego, wymaganego prognozy²⁹. Środki, które udało się wygospodarować, przekazywane są tzw. państwom priorytetowym. Żeby zostać uznanym za takie państwo muszą one: utrzymywać z Polską znaczący poziom stosunków politycznych, gospodarczych i kulturalnych, realizować procesy transformacji systemowej, być zamieszkiwanymi przez duże grupy ludzi pochodzenia polskiego³⁰. Określenie grupy państw priorytetowych, wybieranej co roku przez MSZ, nie zawsze jednak zgodnie z przedstawionymi wyżej założeniami, ma na celu zwiększenie przydatności i efektywności polskiej pomocy w krajach spełniających zasady określone w Strategii. Obecnie, zgodnie z *Wieloletnim programem współpracy rozwojowej na lata 2016–2020* priorytetowymi krajami polskiej pomocy jest dziesięć krajów, tj. Białoruś, Gruzja, Mołdawia i Ukraina oraz Etiopia, Kenia, Mjanmar, Palestyna, Senegal, Tanzania. Z jednej strony są to państwa należące do Partnerstwa Wschodniego, które Polska poprzez swoje wsparcie chce zbliżyć do UE³¹. Z drugiej, państwa i obszary regionu Afryki, Azji i Bliskiego Wschodu. Są to kraje o wysokim wskaźniku ubóstwa lub stojące w obliczu wymagających wyzwań transformacyjnych. Ponadto zwiększenie wartości pomocy dla Afryki i krajów Afryki Subsaharyjskiej podyktowane jest członkostwem Polski w UE. Wcześniej do polskich krajów prioryteto-

²⁸ *Polska pomoc zagraniczna...*, op. cit., s. 14.

²⁹ *Dlaczego pomagamy*, <http://www.polskapomoc.gov.pl/Dlaczego,pomagamy,50.html> [dostęp: 20.03.2016]; *UNDP na świecie*, <http://www.undp.org.pl/O-nas/UNDP-na-Swiecie> [dostęp: 19.03.2016].

³⁰ *Strategia polskiej współpracy na rzecz rozwoju przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 21 października 2013 r.*, Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP, Warszawa 2003, s. 6.

³¹ *Wieloletni program współpracy rozwojowej na lata 2012–2015*, Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP, Warszawa 2012, s. 5–6; W. Materski, *Gruzja*, Wydawnictwo Trio, Warszawa 2000, s. 9.

wych należały takie państwa, jak: Afganistan, Angola, Wietnam, Irak czy Mołdawia. Zaangażowanie w pomoc Afganistanowi i Irakowi podyktowane było obecnością tam polskich jednostek wojskowych³². W 2008 roku Polacy utworzyli swój podzespół przy amerykańskim Zespole Obudowy Prowincji Ghazni oraz zaangażowali się w działania grupy Współpracy Cywilno-Wojskowej, której głównym celem jest złagodzenie wizerunku sił zbrojnych, aby byli postrzegani jako wyzwoliciele, a nie okupanci. Uczestnictwo polskich żołnierzy w takich akcjach jest sprzeczne z międzynarodowymi zasadami pomocy rozwojowej oraz wykorzystuje środki przeznaczone dla najuboższych do celów militarnych, co nie tylko przeczy głównym ideom humanitaryzmu, ale i powszechnemu poczuciu moralności. Lista państw priorytetowych zmienia się więc zgodnie z aktualną sytuacją polityczną, działaniami Polski na arenie międzynarodowej czy też polskim zaangażowaniem wojskowym³³.

Ustawa o współpracy rozwojowej jest swego rodzaju potwierdzeniem polskich władz i organizacji pozarządowych do podejmowania dalszych działań skoncentrowanych na rozbudowie systemu polskiej współpracy na rzecz rozwoju. Ze względu na to, że współpraca rozwojowa stanowi integralną część polityki zagranicznej RP, została ona wyróżniona w priorytetach polskiej polityki zagranicznej na lata 2012–2016. Rada Ministrów podkreśliła gotowość Polski do stania się jednym z ważnych podmiotów europejskich w tym zakresie. Jednym z priorytetowych regionów działalności polskiej pomocy na rzecz rozwoju są kraje Partnerstwa Wschodniego, do których przekazywane jest 60% środków z polskiej pomocy rozwojowej, w szczególności na działania wspierające demokratyzację oraz transformację w poszczególnych krajach³⁴. Udzielając wsparcia tym państwom, Polska staje się silnym krajem w regionie, może liczyć na współpracę w innych dziedzinach polityczno-ekonomicznych i zyskuje sympatię obywateli. Również dzięki nawiązywaniu ścisłej współpracy z biedniejszymi krajami regionu może być pomostem pomiędzy krajami Europy Zachodniej i Wschodniej oraz w przyszłości pośredniczyć w negocjacjach dotyczących przystąpienia do Unii Europejskiej czy NATO. Jednak głównym celem projektu Partnerstwa Wschodniego jest nie tyle pomoc, ile uzyskanie liberalizacji systemu wizowego i zapewnienie Polsce bezpieczeństwa ener-

³² *Postanowienie prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 listopada 2001 r. o użyciu Polskiego Kontyngentu Wojskowego w składzie Sił Sojuszniczych w Islamskim Państwie Afganistanu, Republice Tadżykistanu i Republice Uzbekistanu oraz na Morzu Arabskim i Oceanie Indyjskim*, Monitor Polski z 2001 r., nr 42, poz. 674.

³³ *Kierunki promocji Polski do 2015 roku*, Rada Promocji Polski, Warszawa 2010, s. 78.

³⁴ *Priorytety polskiej polityki zagranicznej 2012–2016*, Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP, Warszawa 2012, s. 22.

getycznego. Jest to oczywiście obopólna korzyść, jednak pomoc rozwojowa, z samej swojej idei, powinna być oddzielona od takich celów, które nie są bezpośrednio z nią związane.

Pomoc rozwojowa nie zależy jedynie od decyzji przedstawicieli politycznych i urzędników, ale w dużej mierze od całego społeczeństwa i jego hierarchii wartości. W 2012 roku aż 74% ludności polskiej popierało udzielanie pomocy rozwojowej państwom w gorszej sytuacji ekonomiczno-społecznej³⁵. Aż 45% respondentów odczuwa potrzebę zadośćuczynienia za wsparcie, jakie Polska otrzymywała w po II wojnie światowej czy po transformacji ustrojowej. Także członkostwo w Unii Europejskiej to ważny argument dla przekonania społeczeństwa do udzielania pomocy krajom rozwijającym się. Z drugiej jednak strony nie brakuje głosów, że Polacy są zbyt biedni, mają zbyt wiele własnych problemów, aby się jeszcze pochylać nad losem świata. Takich wątpliwości nie budzi polskie zaangażowanie w pomoc humanitarną. Dlatego polski udział we współpracy rozwojowej nie może ograniczać się tylko do przekazywania środków finansowych, Działaniom powinny towarzyszyć akcje edukacyjne, które mają przybliżyć społeczeństwu idee, jakie znajdują się u podstaw tego rodzaju pomocy.

Przyjęcie Ustawy o pomocy rozwojowej pozwala mieć nadzieję, że polska pomoc będzie spójną strategią, która w dłuższej perspektywie choć trochę poprawi kondycję wybranego kraju. Niestety, możliwość częstej zmiany listy państw priorytetowych, jak i określanie środków w corocznej ustawie budżetowej odbierają możliwość udzielenia efektywnego wsparcia. Jeśli Polska ma udzielać pomocy to powinna być ona sensowna. Pomaganie dla samego pomagania jest marnotrawstwem finansowym i tworzeniem iluzji, która nam przynosi straty, a państwom biednym nie daje żadnych korzyści. Istnieją sposoby na wypracowanie kompromisu pomiędzy możliwościami finansowymi a optymalizacją działań na rzecz krajów rozwijających się. Najwięcej korzyści przyniosłaby w tym wypadku nowelizacja Ustawy, przy współpracy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą rozwojową. Dobrym rozwiązaniem jest także czerpanie z już powstałych w innych krajach aktów prawnych dotyczących tego tematu, które zostały przetestowane, co pozwala na ocenę ich skuteczności oraz zaoszczędzenie środków i czasu, które trzeba będzie poświęcić na kolejne prace ustawodawcze. Mimo licznych błędów i potrzeby nowelizacji ustawa ta jest wielkim przełomem dla pomocy rozwojowej,

³⁵ *Polacy o pomocy rozwojowej. Wyniki badania TNS Polska dla Ministerstwa Spraw Zagranicznych*, Warszawa 2012, http://www.polskapomoc.gov.pl/files/Aktualnosci2012/Badanie_opinii_2012/badanie%20opinii%20publicznej%202012%20PL.pdf [dostęp: 18.03.2016].

która w końcu ma swoje odzwierciedlenie w akcie prawnym. Predysponuje Ministerstwo Spraw Zagranicznych do koordynacji działań na rzecz krajów rozwijających się, ale i wyposaża je w możliwość kontroli oraz oceny. Jest to niezwykle ważne, bo zanim dojdzie do uwzględnienia zmian w ustawie będzie można stwierdzić, jakie błędy są popełniane oraz, jakie rzeczywiste korzyści przynoszą działania pomocowe. Równie ważną zmianą jest nałożenie na Ministerstwo Spraw Zagranicznych odpowiedzialności za koordynację działań z innymi krajami biorącymi udział we wspieraniu krajów rozwijających się.

PODSUMOWANIE

Polska pomoc rozwojowa wynika z zobowiązań międzynarodowych, jak i egalitaryzmu, humanizmu, altruizmu oraz potrzeby niesienia pomocy w podziękowaniu za to, że myśmy ją kiedyś otrzymali. Jednocześnie realizuje wiele celów politycznych oraz społecznych. W konsekwencji tych działań Polska może uzyskać korzyści nie powiązane bezpośrednio z udzielaniem pomocy rozwojowej. Państwo, które angażuje się w działania podnoszące poziom życia w innych krajach, zyskuje lepszą opinię na arenie międzynarodowej, co stanowi zakres zainteresowań dyplomacji publicznej. W wymiarze międzynarodowym udzielanie pomocy świadczy o wysokim poziomie rozwoju dawcy, a także o jego poczuciu solidarności z innymi krajami. Państwo udzielające pomocy nie tylko jest na tyle zaradne, że potrafi utrzymać się na wysokim poziomie ekonomiczno-społecznym, ale może także pozytywnie wpływać na sytuację w innych krajach. Pomaganie jest transakcją związaną. W stosunkach międzyludzkich, a już tym bardziej między państwami, trudno jest doszukać się działań czysto altruistycznych. Zazwyczaj wiąże się to z pewnymi konsekwencjami, nawet jeśli sprowadzają się one jedynie do poczucia wdzięczności. Kraj, tak jak jednostka, otrzymując pomoc, odczuwa potrzebę wynagrodzenia państwu pomagającemu poniesionego wysiłku. Dodatkowo taka sytuacja zacieśnia także więzy nie tylko w wymiarze ideologicznym, ale szczególnie gospodarczym. Nie ulega też wątpliwości, że bogacenie się i równowaga ustrojowa oraz społeczna w innych państwach jest korzyścią ogólnoswiatową³⁶.

³⁶ L. Kasprzyk, *Rozwój ekonomiczny – nadzieją na wyrównanie szans*, [w:] *Organizacja Narodów Zjednoczonych...*, op. cit., s. 249.

BIBLIOGRAFIA

Dokumenty

Postanowienie prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 listopada 2001 r. o użyciu Polskiego Kontyngentu Wojskowego w składzie Sił Sojuszniczych w Islamskim Państwie Afganistanu, Republice Tadżykistanu i Republice Uzbekistanu oraz na Morzu Arabskim i Oceanie Indyjskim, Monitor Polski z 2001 r., nr 42, poz. 674.

Priorytety polskiej polityki zagranicznej 2012–2016, Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP, Warszawa 2012.

Strategia polskiej współpracy na rzecz rozwoju przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 21 października 2013 r., Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP, Warszawa 2003.

United Nations Millennium Declaration, Resolution adopted by the General Assembly, Fifty-fifth session, A/RES/55/2.

Ustawa z dnia 16 września 2011 r. o współpracy rozwojowej, Dziennik Ustaw 2011, nr 234, poz. 1386.

Wieloletni program współpracy rozwojowej na lata 2012–2015, Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP, Warszawa 2012, s. 5–6.

Raporty

Annual Report 2012, ECHO: The European Community Humanitarian Office. *Humanitarian Aid of the European Union*, Annual Report 2013, s. 32–33, 41.

Polacy o pomocy rozwojowej. Wyniki badania TNS Polska dla Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Warszawa 2012, http://www.polskapomoc.gov.pl/files/Aktualnosci2012/Badanie_opinii_2012/badanie%20opinii%20publicznej%202012%20PL.pdf [dostęp: 18.03.2016].

Polska pomoc rozwojowa, Grupa Zagranica, Warszawa 2007.

Polska pomoc zagraniczna 2009, Grupa Zagranica, Warszawa 2010.

Raport z konferencji: Specjalizacja Polski w międzynarodowej współpracy na rzecz rozwoju – szanse, wyzwania, zagrożenia, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Warszawa 2010.

Opracowania

- Bagiński P., *Polityka współpracy rozwojowej Unii Europejskiej w kontekście polskiej prezydencji w Radzie UE w 2011 r.*, Polska Akcja Humanitarna, Warszawa 2011.
- Bridging cultures Polska pomiędzy Wschodem i Zachodem w XXI wieku, J. Stępień (red.), Wyd. Stowarzyszenia „Projekt. Orient”, Kraków 2011.
- Chimiak G., *Między Zachodem a Globalnego Południa: Innowacje odwrotne w Polsce*, „Kultura – Historia – Globalizacja”, nr 16/2014.
- Dlaczego pomagamy*, http://www.polskapomoc.gov.pl/Dlaczego_pomagamy,50.html [dostęp: 20.03.2016].
- Dyplomacja publiczna*, B. Ociepka (red.), Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2008.
- Humanitarian Aid from the European Community. Emergency Aid, Food Aid, Refugee Aid*, Brussel 1992.
- Latoszek E., Proczek M., *Organizacje międzynarodowe: założenia, cele, działalność*, Dom Wydawniczy ELIPSA, Warszawa 2001.
- Materski W., *Gruzja*, Wydawnictwo Trio, Warszawa 2000.
- Organizacja Narodów Zjednoczonych: bilans i perspektywy*, J. Symonides (red.), Wydawnictwo Naukowe „Scholar”: Fundacja Studiów Międzynarodowych, Warszawa 2006.
- Pomoc rozwojowa dla krajów rozwijających się na przełomie XX i XXI wieku*, E. Latoszek (red.), Szkoła Główna Handlowa. Oficyna Wydawnicza, Warszawa 2010.
- Trojanecki M., *Jakie były początki i historia pomocy rozwojowej?*, <http://zagranica.org.pl/en/Wspolpraca-rozwojowa-FAQ/jakie-byy-pocztki-i-historia-pomocy-rozwojowej.html> [dostęp: 19.03.2016].
- UNDP na świecie*, <http://www.undp.org.pl/O-nas/UNDP-na-Swiecie> [dostęp: 19.03.2016].
- We, the people. The role of the United Nations in the 21 st century*, United Nations, New York 2000.
- Wprowadzenie do problematyki pomocy rozwojowej*, Ł. Fyderek, K. Jarecka-Stępień, R. Kurpiewska-Korbut, J. Stępień (red.), Księgarnia Akademicka, Kraków 2010.

POMAGAĆ? POMAGAMY! POLSKA W ŚWIATOWYM SYSTEMIE WSPÓŁPRACY ROZWOJOWEJ

Streszczenie

Przystąpienie do OECD i UE oznaczało dla Polski, że włączy się ona w działania pomocowe związane z międzynarodową współpracą rozwojową. Taka aktywność budzi od początku kontrowersje wśród polityków i społeczeństwa polskiego, bowiem Polska z państwa-biorecy różnej pomocy, ma się stać państwem-donatorem. Za polską pomoc odpowiada przede wszystkim Ministerstwo Spraw Zagranicznych i funkcjonujący w jego strukturze Departament Współpracy Rozwojowej. Od 2015 roku jesteśmy zobowiązani przekazywać 0,33% PKB, jednak nie wywiązujemy się z tych ustaleń. Środki, które udało się wygospodarować, przekazywane są tzw. państwom priorytetowym, czyli Białorusi, Gruzji, Mołdawii i Ukrainie oraz Etiopii, Kenii, Mjanmarowi, Palestynie, Senegalowi i Tanzanii.

SHALL WE HELP? WE HELP! POLAND IN THE GLOBAL SYSTEM OF DEVELOPMENTAL COOPERATION

Summary

For Poland, the OECD and EU accession meant that it would join the assistance programmes designed for international development cooperation. This activeness has raised controversies among the Polish society and politicians since the very beginning because Poland is to change from a beneficiary state into a donor state. The Ministry of Foreign Affairs and the Development Cooperation Department, which is in its structure, are mainly responsible for assistance for Poland. Since 2015, we are obliged to submit 0.33% of the GDP to the EU budget but we do not fulfil the requirement. The resources we managed to gather are transferred to the so-called priority countries, i.e. Belarus, Georgia, Moldova and Ukraine as well as Ethiopia, Kenya, Myanmar, Palestine, Senegal and Tanzania.

ПОМОГАТЬ? ПОМОЖЕМ! ПОЛЬША В МИРОВОЙ СИСТЕМЕ РАЗВИВАЮЩЕГО СОТРУДНИЧЕСТВА

Резюме

Присоединение к ОЕСД (ОЭСР) и Евросоюзу для Польши было ознаменованием того, что она примет участие в действиях по оказанию помощи, связанных с международным развивающим сотрудничеством. Активность такого рода вызывает противоречивые мнения среди политиков и польского общества, так как Польше, вместо государства, принимающего различного вида помощь, предстоит стать государством-донором. За помощь со стороны Польши отвечает прежде всего Министерство иностранных дел и функционирующее в его структуре Агентство по сотрудничеству в целях развития. С 2015 года на нас возложена обязанность передавать 0,33% ВВП, однако мы не справляемся с выполнением этих указаний. Средства, которые удалось собрать, передаются так называемым первоочередным государствам: Белоруссии, Грузии, Молдавии и Украине, а также Эфиопии, Кении, Мьянме, Палестине, Сенегалу и Танзании.